

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

نظرات استدلالی شورای نگهبان

در بررسی

طرح استفساریه شمول ماده (۳۶) قانون تأمین اجتماعی به بیمه شدگان
ورعایت آن توسط سازمان تأمین اجتماعی

مطرح شده در جلسه ۱۳۹۰/۱۲/۳ شورای نگهبان

استخراج، تنقیح و تدوین: محمد امینی زاده

بازبینی: کاظم کوهی اصفهانی

طرح استفساریه شمول ماده (۳۶) قانون تأمین اجتماعی به بیمه‌شدگان و رعایت آن توسط سازمان تأمین اجتماعی

۱- مقدمه

طرح «استفساریه شمول ماده (۳۶) قانون تأمین اجتماعی به بیمه‌شدگان و رعایت آن توسط سازمان تأمین اجتماعی» را عده‌ای از نمایندگان مجلس شورای اسلامی به منظور رفع معضل عملی بیمه‌شدگان سازمان تأمین اجتماعی در مواجهه با این سازمان بیمه‌گر به مجلس تقدیم کردند. در مقدمه توجیهی این طرح، ضرورت ارائه این طرح به صورت زیر تبیین شده است: با توجه به اینکه در قانون تأمین اجتماعی، حق بیمه دریافتی مطابق مواد (۳۰)، (۳۱)، (۳۲)، (۳۳)، (۳۵) و (۳۶) این قانون و همچنین تبصره (۱) ماده (۲۸) قابل تفکیک به حسب خدمات عرضه شده یا قسمتی از آن نیست، دریافت حق بیمه تحت هر عنوان توسط سازمان تأمین اجتماعی از بیمه‌شده مشمول تمام خدمات تأمین اجتماعی خواهد بود و رافع مسئولیت سازمان تأمین اجتماعی در مقابل بیمه‌شده نخواهد بود. اما متأسفانه مشاهده می‌شود سازمان تأمین اجتماعی بدون استناد مدلل قانونی از دریافت بخش تکمیلی حق بیمه سرباز زده و باعث تضییع حقوق قشر زحمتکش و شریف کارگر می‌گردد. لذا این استفساریه جهت تصویب و حل این معضل بزرگ تقدیم مجلس شورای اسلامی می‌گردد.

یک فوریت این طرح، در جلسه علنی مورخ ۱۳۹۰/۹/۲۳ مجلس شورای اسلامی به تصویب رسید و برای بررسی به کمیسیون بهداشت و درمان به عنوان کمیسیون اصلی ارجاع شد. کمیسیون مزبور پس از بحث و بررسی این طرح در جلسه مورخ ۱۳۹۰/۱۰/۲۰ کمیسیون، آن را به تصویب رساند و گزارش آن را به مجلس تقدیم کرد. مجلس شورای اسلامی نیز در تاریخ ۱۳۹۰/۱۱/۱۸، مصوبه مزبور را عیناً تصویب و برای طی مراحل قانونی مقرر در اصل ۹۴ قانون اساسی به شورای نگهبان ارسال کرد. اعضای شورای نگهبان پس از بحث و بررسی راجع به مفاد مصوبه در جلسه مورخ ۱۳۹۰/۱۲/۳، نظر خود مبنی بر مغایرت نداشتن آن با موازین شرع و قانون اساسی را طی نامه شماره ۹۰/۳۰/۴۵۸۸۶ مورخ ۱۳۹۰/۱۲/۳ به مجلس شورای اسلامی اعلام کردند.

۲- بحث و بررسی شورای نگهبان پیرامون طرح استفساریه شمول ماده (۳۶) قانون تأمین اجتماعی به بیمه‌شدگان و رعایت آن توسط سازمان تأمین اجتماعی مصوب ۱۳۹۰/۱۱/۱۸ مجلس شورای اسلامی

۲-۱- استفساریه

”موضوع استفساریه:

آیا مطابق ماده (۳۶) قانون تأمین اجتماعی مصوب ۱۳۵۴/۴/۳ پرداخت هر میزان حق بیمه یا حتی عدم پرداخت آن توسط کارفرما به معنای برخورداری بیمه‌شده از تمامی خدمات مورد تعهد و مسئولیت سازمان تأمین اجتماعی می‌باشد؟

نظر مجلس:

بلی، به معنای برخورداری بیمه‌شده از تمامی خدمات مورد تعهد و مسئولیت سازمان تأمین اجتماعی است.”

۲-۱-۱- نظرات استدلالی

۲-۱-۱-۱- دیدگاه عدم مغایرت

ماده (۳۶) قانون تأمین اجتماعی تصریح دارد در صورتی که کارفرما از کسر حق بیمه سهم بیمه‌شده خودداری کند، شخصاً مسئول پرداخت آن خواهد بود و تأخیر کارفرما در پرداخت حق بیمه یا عدم پرداخت آن رافع مسئولیت و تعهدات سازمان در مقابل بیمه‌شده نخواهد بود. بر این اساس، از آنجا که حق بیمه دریافتی قابل تفکیک به حسب خدمات عرضه شده یا قسمتی از آن نیست، دریافت حق بیمه تحت هر عنوان توسط سازمان تأمین اجتماعی از بیمه‌شده مشمول تمام خدمات تأمین اجتماعی خواهد بود و رافع مسئولیت سازمان تأمین اجتماعی در مقابل بیمه‌شده نخواهد بود. در نتیجه با توجه به صراحت ماده مذکور که تأخیر کارفرما در پرداخت حق بیمه یا عدم پرداخت آن را رافع مسئولیت و تعهدات سازمان در مقابل بیمه‌شده نمی‌داند، این استفساریه نیز در چهارچوب ماده و تصریح مجدد به محتوای آن بوده و متضمن موضوع جدیدی نیست و مغایرتی نیز با قانون اساسی و موازین شرع ندارد.

۱. ماده ۳۶ قانون تأمین اجتماعی مصوب ۱۳۵۴: «ماده ۳۶- کارفرما مسئول پرداخت حق بیمه سهم خود و بیمه‌شده به سازمان می‌باشد و مکلف است در موقع پرداخت مزد یا حقوق و مزایا سهم بیمه‌شده را کسر نموده و سهم خود را بر آن افزوده به سازمان تأدیه نماید. در صورتی که کارفرما از کسر حق بیمه سهم بیمه‌شده خودداری کند، شخصاً مسئول پرداخت آن خواهد بود. تأخیر کارفرما در پرداخت حق بیمه یا عدم پرداخت آن رافع مسئولیت و تعهدات سازمان در مقابل بیمه‌شده نخواهد بود. تبصره- بیمه‌شدگانی که تمام یا قسمتی از درآمد آنها به ترتیب مذکور در ماده ۳۱ این قانون تأمین می‌شود، مکلفند حق بیمه سهم خود را برای پرداخت به سازمان به کارفرما تأدیه نمایند، ولی در هر حال کارفرما مسئول پرداخت حق بیمه خواهد بود.»

۲-۱-۲- نظر شورای نگهبان

شورای نگهبان، استفساریه مزبور را مغایر با موازین شرع و قانون اساسی تشخیص نداد.

نظر نهایی شورای نگهبان: مصوبه مجلس در خصوص طرح استفساریه شمول ماده (۳۶) قانون تأمین اجتماعی به بیمه‌شدگان و رعایت آن توسط سازمان تأمین اجتماعی مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.